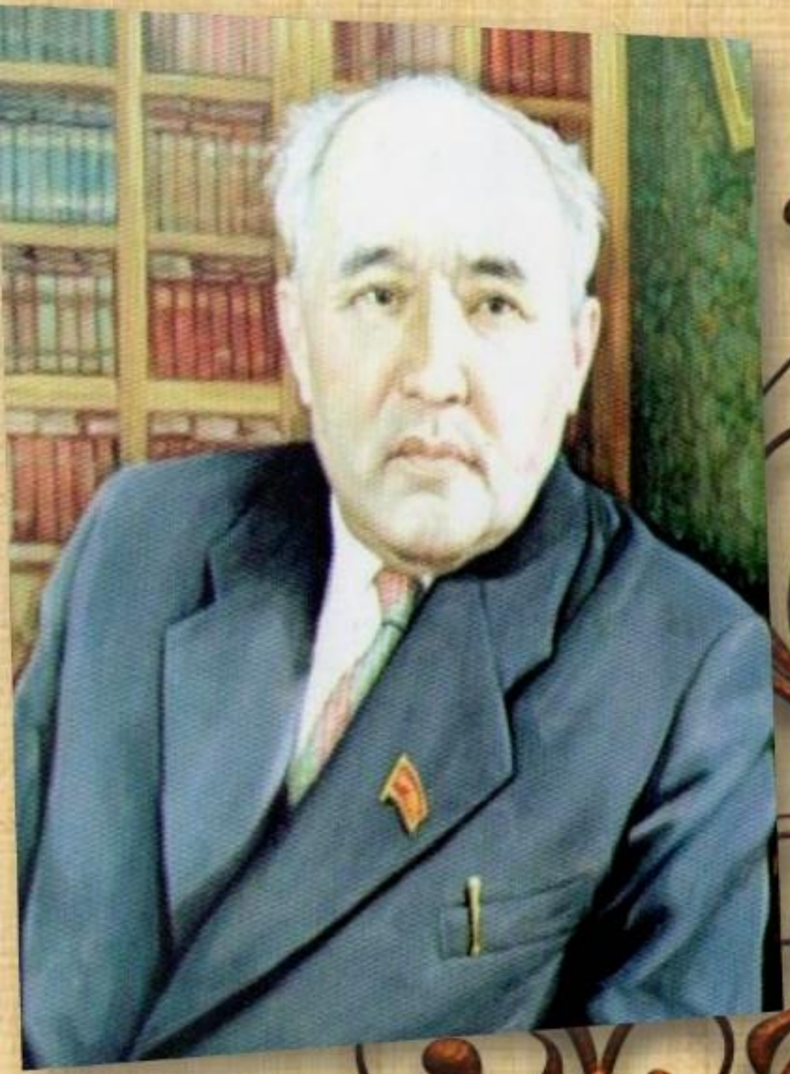

Мұхтар Әуезов

Мұхтар Әуезов - ұлы жазушы, драмматург, қазақ әдебиетінің классигі, әдебиетші – ғалым, Абайтанушы, Қазақстан Ғылым Академиясының академигі, филология ғылымдарының докторы, проффесор, Қазақстанның еңбек сіңірген ғылым қайраткері.

Шыңғыстау күзі

Мұхтар Омарханұлы Әуезов бұрынғы Семей уезі, Шыңғыстау болысының №8 ауылына қарасты Аяққарған деген жерде орта дәулетті отбасында 1897 жылы 28-қыркүйекте дүниеге келген.

Бала Мұхтар портреті

Жазушының отбасы, бауырлары

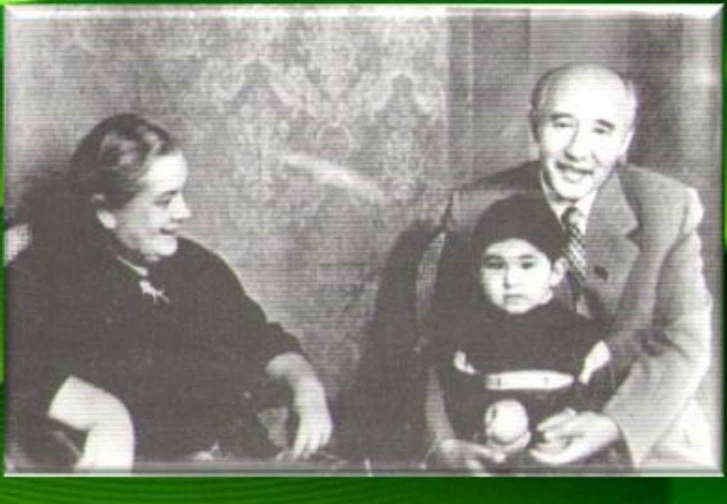

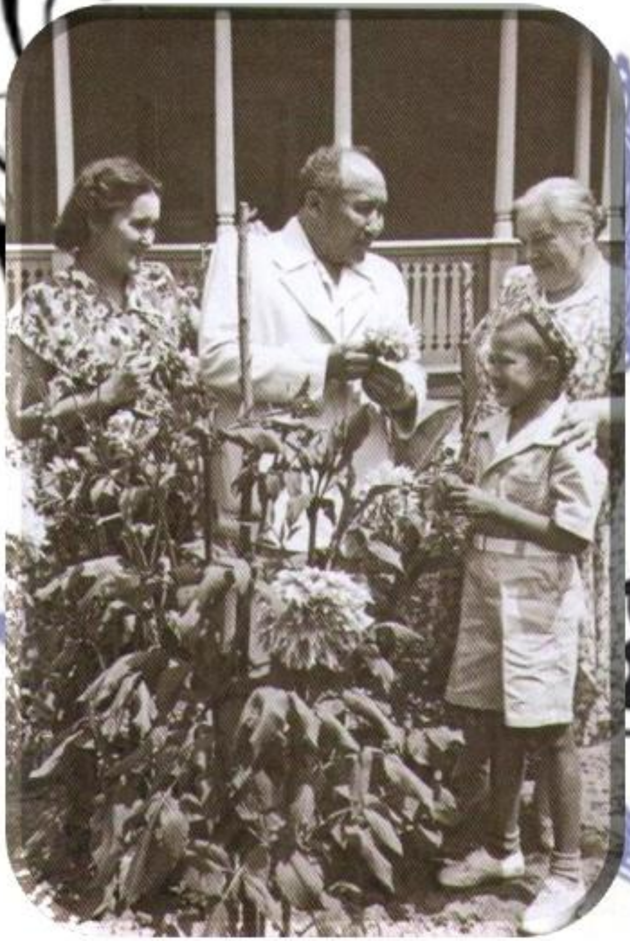

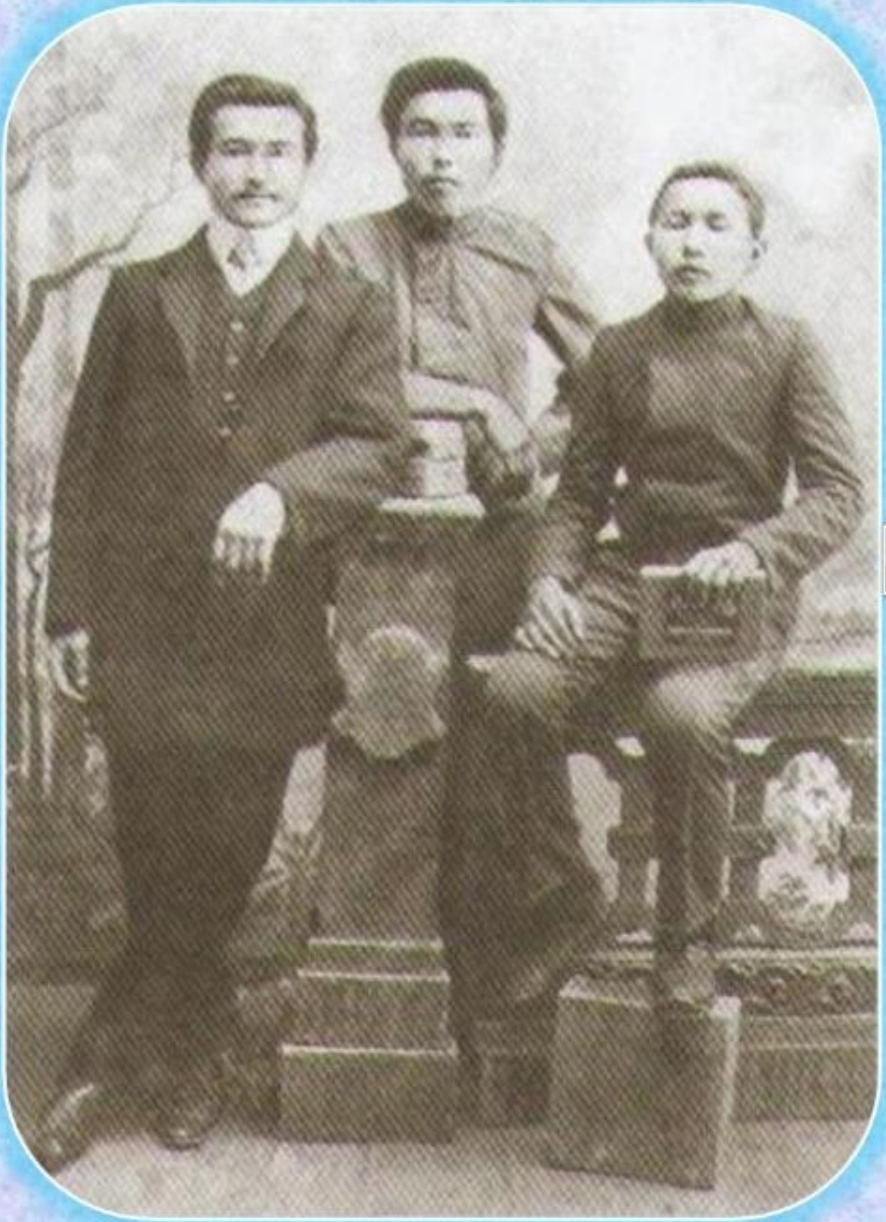

Мұхтар Әуезов
Қасымбек ағасымен,
1912 ж.

Семей қалалық бес кластық орыс қазына училищесін аяқтау аттестаты, 1915 ж.

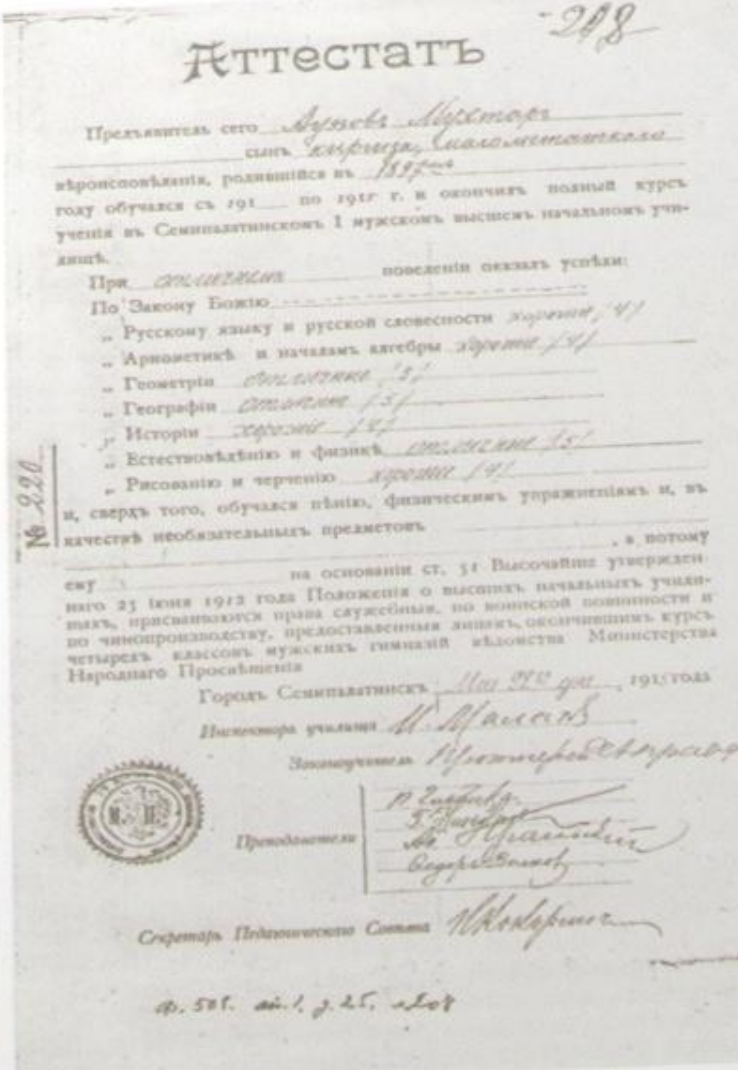

Аттестатъ

Предъявитель сего Ауэзовъ Мухтаръ
сынъ киргиза

вѣроисповѣданія, родившійся въ 1897 году обучался съ 191__ по 1915 г. и окончилъ полный курсъ ученія въ Семипалатинскомъ 1 мужскомъ высшемъ начальномъ училищѣ.

При ______ поведеніи оказалъ успѣхи:

По Закону Божію ______

„ Русскому языку и русской словесности хорошіе (4)

„ Ариѳметикѣ и началамъ алгебры хорошіе (4)

„ Геометріи ______

„ Географіи ______

„ Исторіи ______

„ Естествовѣдѣнію и физикѣ ______

„ Рисованію и черченію ______

и, сверхъ того, обучался пѣнію, физическимъ упражненіямъ и, въ качествѣ необязательныхъ предметовъ ______, а потому ______ на основаніи ст. 51 Высочайше утвержденнаго 25 іюня 1912 года Положенія о высшихъ начальныхъ училищахъ, присваиваются права служебныя, по воинской повинности и по чинопроизводству, предоставленныя лицамъ, окончившимъ курсъ четырехъ классовъ мужскихъ гимназій вѣдомства Министерства Народнаго Просвѣщенія

Городъ Семипалатинскъ ______ 1915 года

Инспекторъ училища ______

Законоучитель ______

Преподаватели ______

Секретарь Педагогическаго Совѣта ______

№ 220

Аттестат об окончании полного курса обучения Семипалатинского городского училища. *1915.*

Мұхтар - Семейдегі “Жарыс” футбол командасының мүшесі, 1914 ж.

Мұхтар Әуезов оқыған мұғалімдік семинария үйінің көрінісі

М.Әуезов ЛГУ-да достарының ортасында

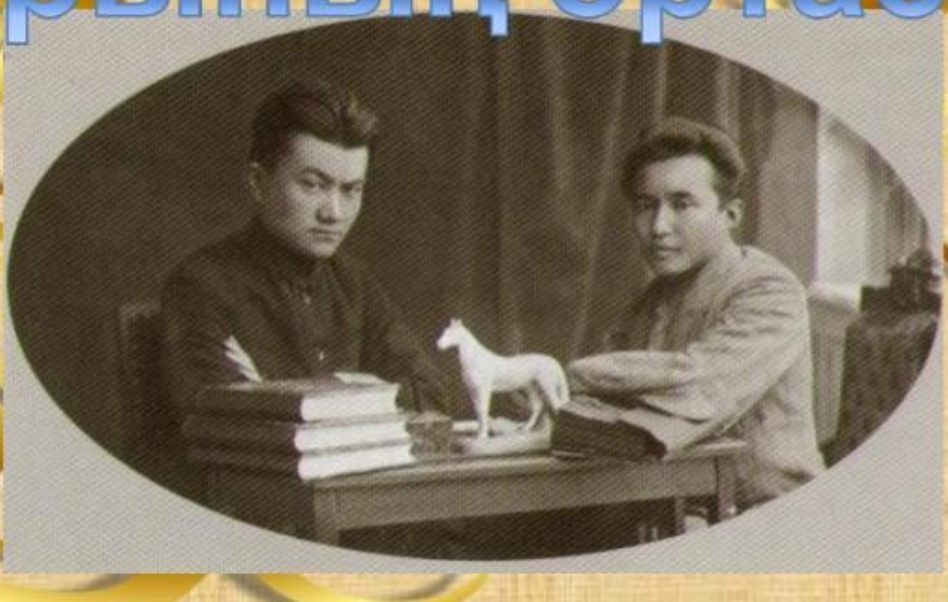

М.Әуезов жазушылар ортасында

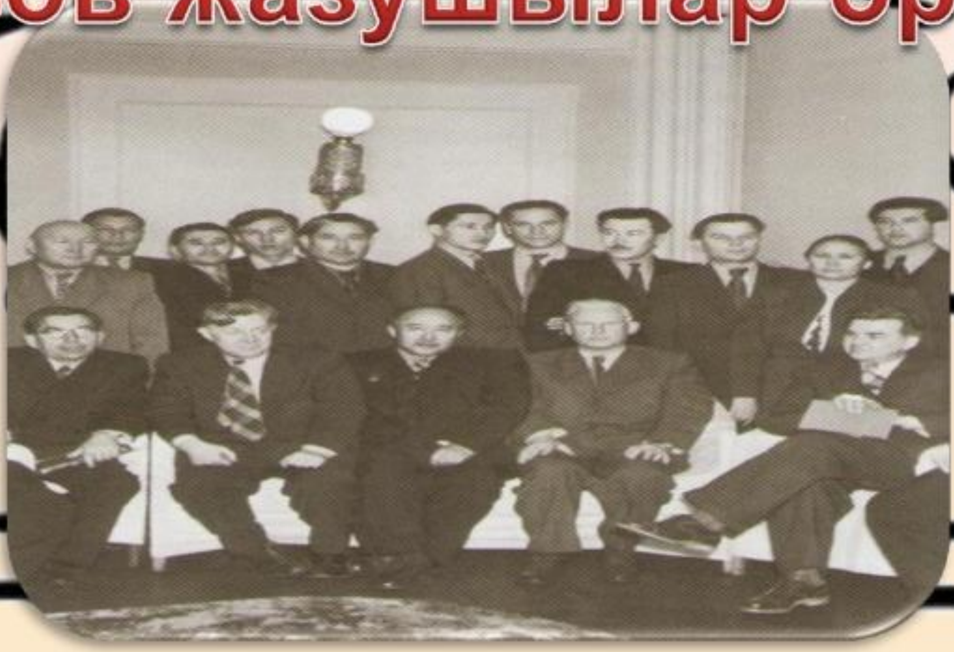

Алматыдағы жазушылар съезі

Мұхтар Әуезов – әңгіме жазу шебері

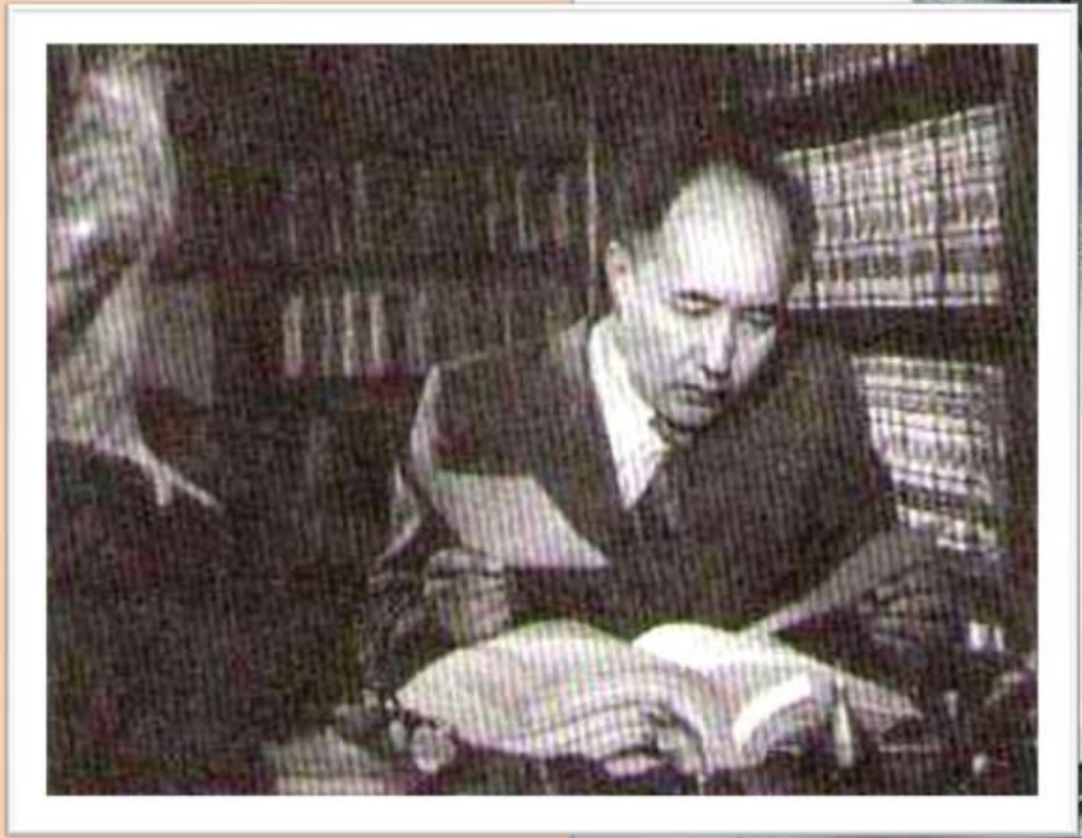

1922 жылы Орынборда “Қорғансыздың күні” атты ең алғашқы кітабы жарық көрді.

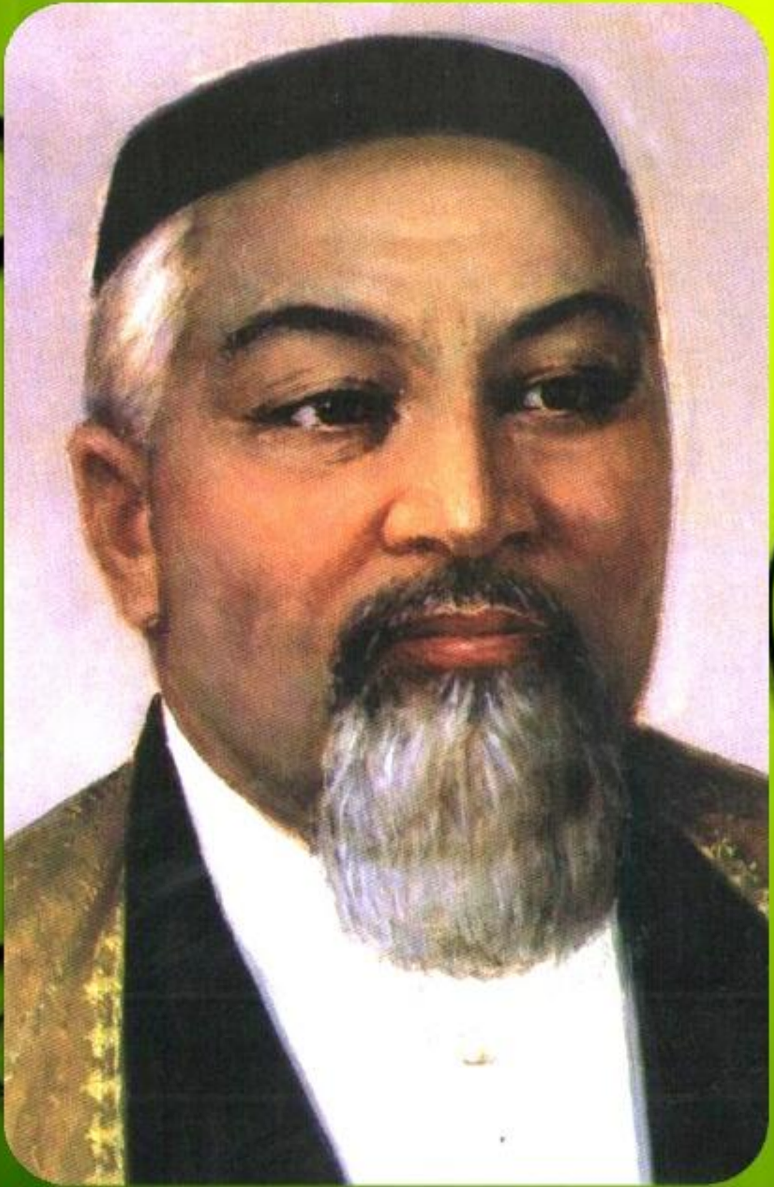

М.Әуезов Абайды тану арқылы өз халқының тыныс – тіршілігін терең білді, тарихи болмысы мен бүгінгі бітімін терең ұғынды.Әуезовті әлемдік биіктерге жетелеген де, бағыт сілтегенде-Ұлы Абай!

“Абай жолы – ұлы шығарма”

Мұхтар Әуезовтің “Абай жолы” роман-эпопеясы - әлемдік сөз өнеріне қосылған асыл мұра. Роман-эпопея Абай жайлы болғанымен, ол бүкіл қазақ қоғамының жарты ғасырлық даму жолымен бірлікте алынып көрсетіледі.

Төрт томдық эпопеясының әр тарауы Абай өмірінің әр кезеңін суреттейді.

БІРІНШІ КІТАП – бала Абай, жас Абайдың адамдық, адамгершілік, ақындық негізінің қалауын ашады.

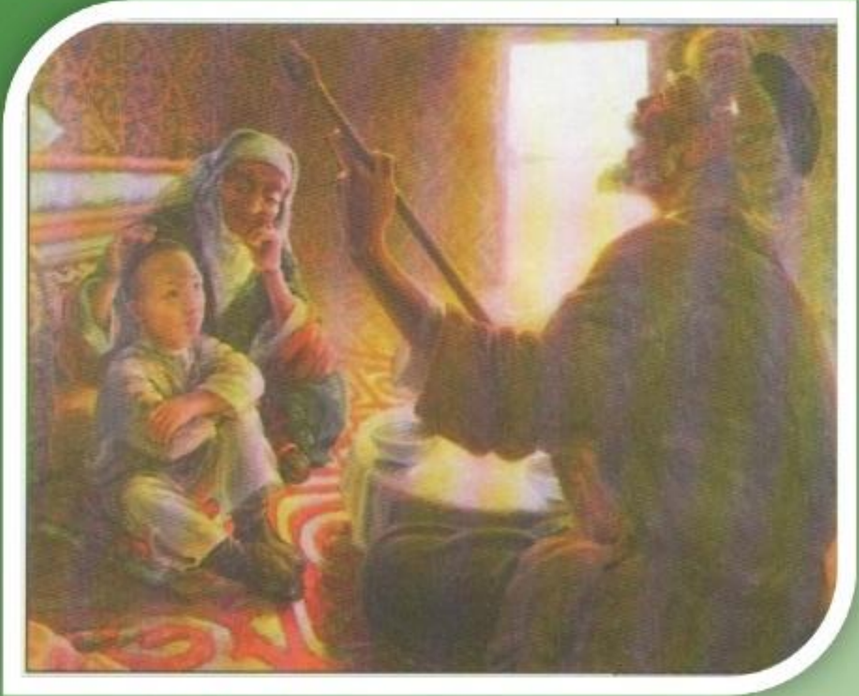

ЕКІНШІ КІТАП – біз ақын Абайды, бүкіл поэзиясынан адамгершілік рухын себуге арналған азамат Абайды танимыз. Ұлы ақын өзінің адамгершілік және ағартушылық идеяларын халқына өнеге етіп шашады.

ҮШІНШІ, ТӨРТІНШІ кітаптардан қоршаған ортаның келеңсіздігімен, адамдықты алға қойған ұлы мұратына кедергі келтірмек болған дұшпандарымен күрескен қайраткер, ақын, дана Абайды танимыз. Абай – дәуір тұлғасы, оның өмір жолы – дәуір айнасы.

Мұхтар Әуезовтің 157 мемлекетке тараған ғасырлық туындысы “Абай жолы” роман- эпопеясы.

М.Әуезовтің әңгімелері, повестері, очерктері:

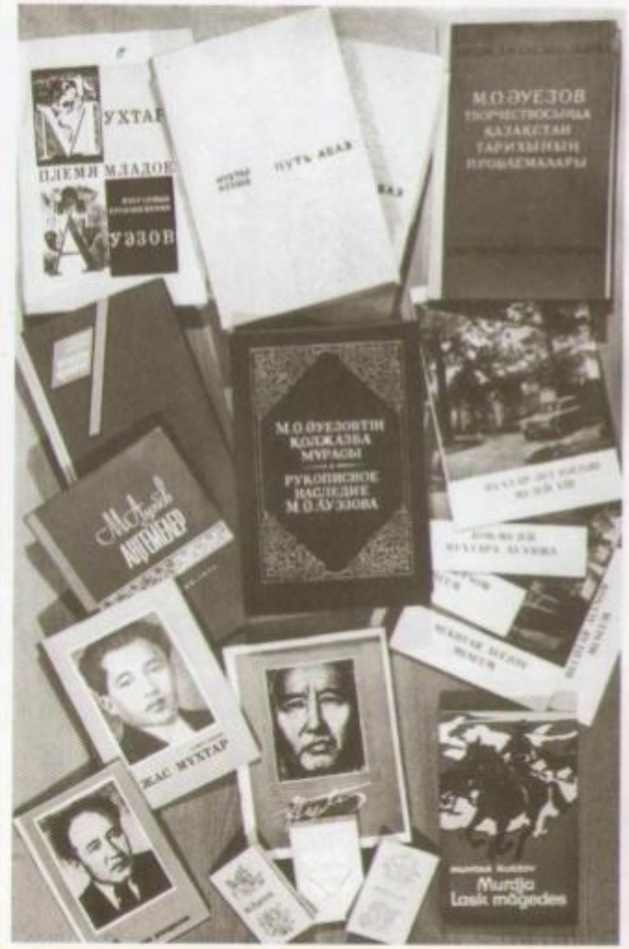

“Қорғансыздың күні”, “Қараш-қараш оқиғасы”, “Кім кінәлі?”, “Қилы заман”, “Қыр әңгімелері”, “Ескілік көлеңкесінде”, “Қысқы түн”, “20 томдық шығармалар жинағы”, “Сөніп-жану”, “Түнгі ауыл”, “Барымта”, “Ескілік көлеңкесінде”, “Үйлену”, “Жетім”, “Кінәмшіл бойжеткен”, “Қаралы сұлу”, “Жуандық”, “Көксерек”, “Бүркітші” т.б.

М.Әуезовтің романдары:

“Абай”: тарихи роман,
“Ақын аға”, “Абай жолы”,
“Өскен өркен”, “Жолда”,
“Шу асау”, “Татьянаның
Сахарадағы əні”,
“Тұманда ай қарады”,
“Белестер”,
“Мұрагерлер”.

М.Әуезовтің аудармалары

Толстой Л.Н. Будда, Толстой Л.Н. Булька, Гоголь Н.В. Ревизор, Погодин Н. Ақсүйектер, Шекспир В. Отелло, Тургенев И.С. Дворян ұясы, Шекспир В. Асауға тұсау, Лондон Д. Қасқыр,

Чехов А.П. Ақ қасқа, Афиногенов А. Қорқыныш, Багнер Ю. Жердің жаратылысы жайындағы әңгімелер.

М.Әуезовтің барлық тілдегі шығармалары

Араб, ағылшын, әзірбайжан, албан, армян, башқұр, белорусь, болгар, бурят, венгер грек, грузин, испан, қарақалпақ, қырғыз, қытай, корей, латвия, литва, молдавия, монғол, неміс, польша, румыня,тәжік, татар, түрік, өзбек, ұйғыр, украин, француз, чехия, эстон, якут тілдерінде.

М.Әуезов оқырмандармен бірге. Мәскеу, 1958 ж.

М.Әуезов Лениндік премия берген уақытындағы әртістер мен теледидар қызметкерлерінің ортасында
1959 ж

М.Әуезов Қаздрамтеатр режиссерлері мен әртістерінің ортасында
1930 ж

М.ӘУЕЗОВТІҢ ПЬЕСАЛАРЫ, ЛИБЕРЕТТОЛАРЫ, СЦЕНАРИЙЛЕРІ

- "Еңлік-Кебек", "Бәйбіше-тоқал", "Қаракөз", "Айман-Шолпан", "Тартыс", "Түнгі сарын", "Құм мен асқар", "Тастүлек", "Ақан-Зайра", "Алма бағында", "Ақ қайың", "Шекарада", "Бекет", "Абай", "Бес дос", "Намыс гвардиясы", "Қарақыпшақ Қобыланды", "Алуа", "Дос-Бедел дос", "Асыл нәсілдер", "Ханкене", "Октябрь үшін".

Мұхтар Әуезов шығармашылығының қарлығашы болып табылатын “Еңлік-Кебек” драмасы

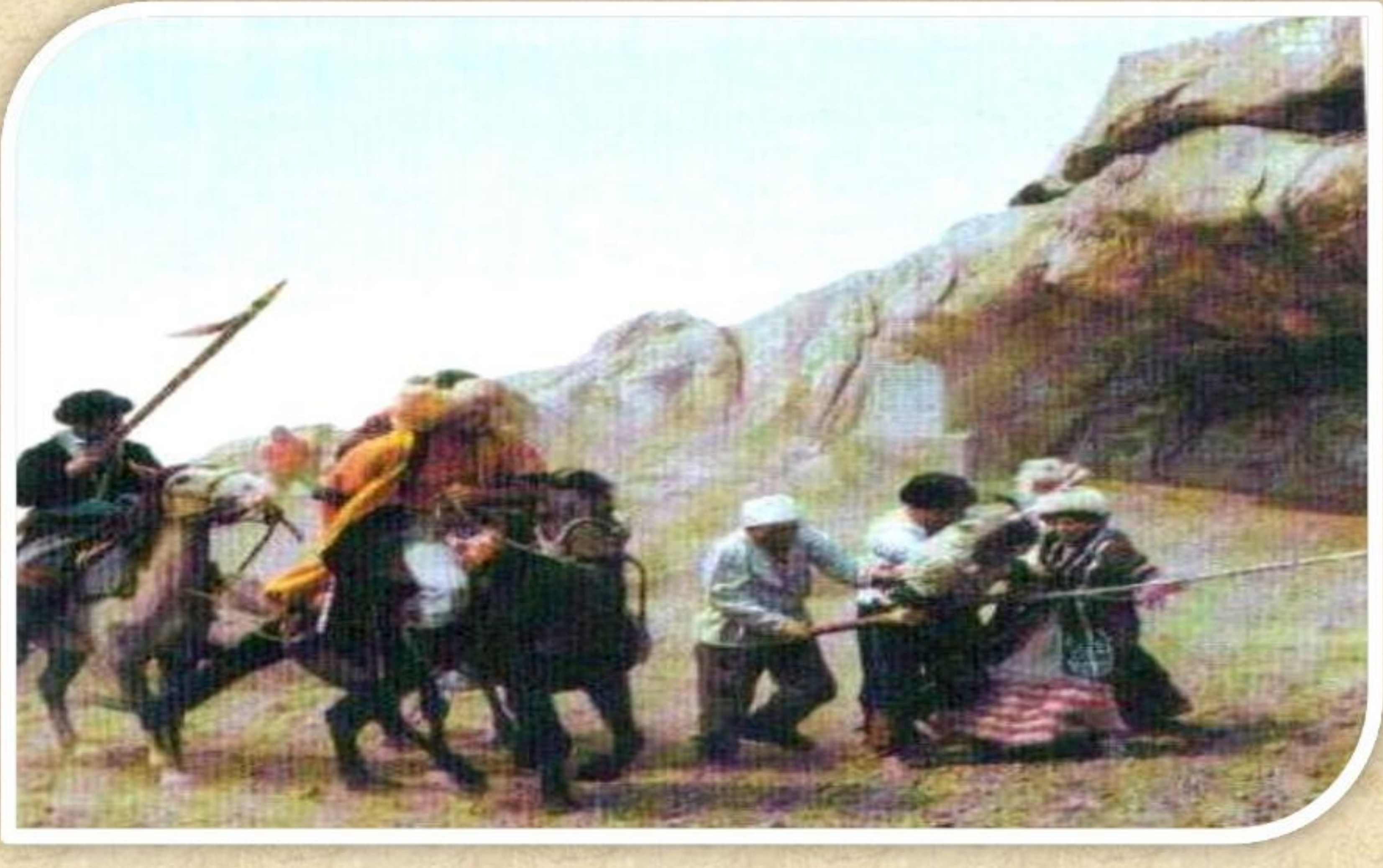

М.Әуезовтің “Қараш-Қараш”оқиғасынан көрініс

“Қаракөз” пьессасынан көрініс

Заманның заңғар жазушысы

Тұлғасынан шұғыла құт тараған,
Асқар таудай алыбым – Мұхтар ағам.
Халқыңыздай биіксіз пір тұтатын,
Ұлтыныздай ұстазсыз ұлағатты.

Данышпан жиырмасыншы ғасырдың,
Орны бөлек Әуезовтей асылдың.
Ойы терең, білімі – зор ғұлама,
Шәкірті ғой ол ұлы Әбунасырдың.

Біз қараймыз жүріп өткен жолына,
Әлем тәнті болды "Абай жолына",
Дана Мұхтар, Дара Мұхтар қабыл ал,
Жыр арнадым мерекелі тойыңа.

М.Әуезовтің 100 жасқа толу туған күнінің салтанатты ашылуы
1997 ж

"Әуезов үйі" деп аталатын ғылыми-мәдени орталықтың ашылуы
1997 ж

Алматыдағы жазушының ескерткіші

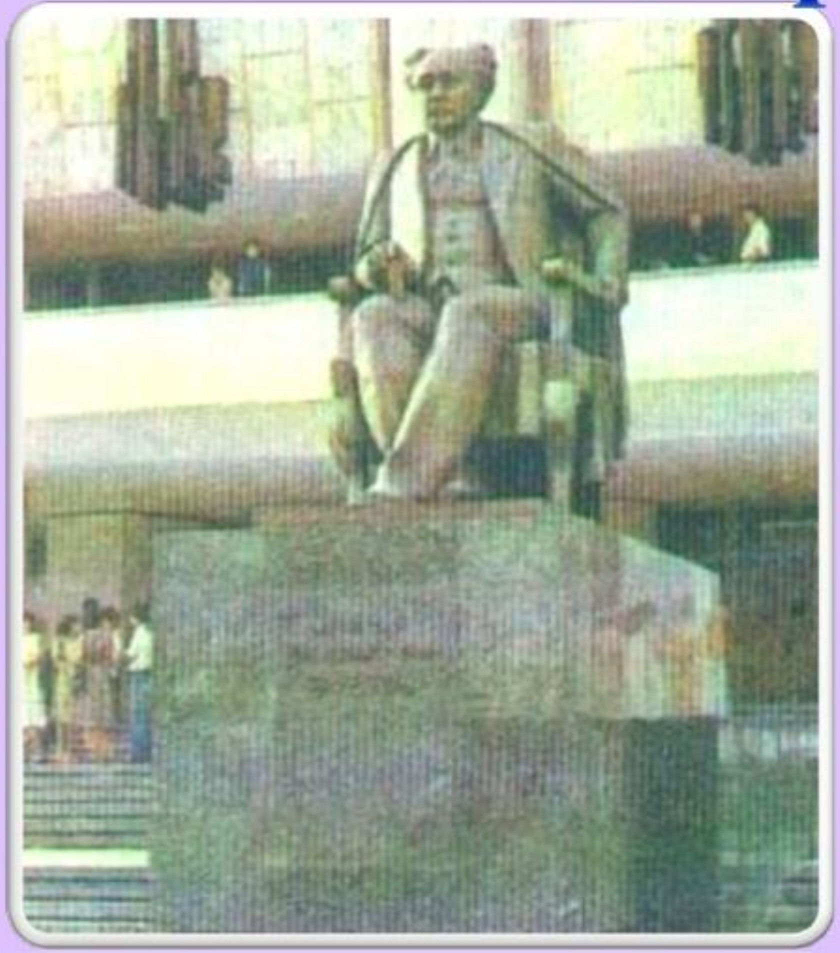

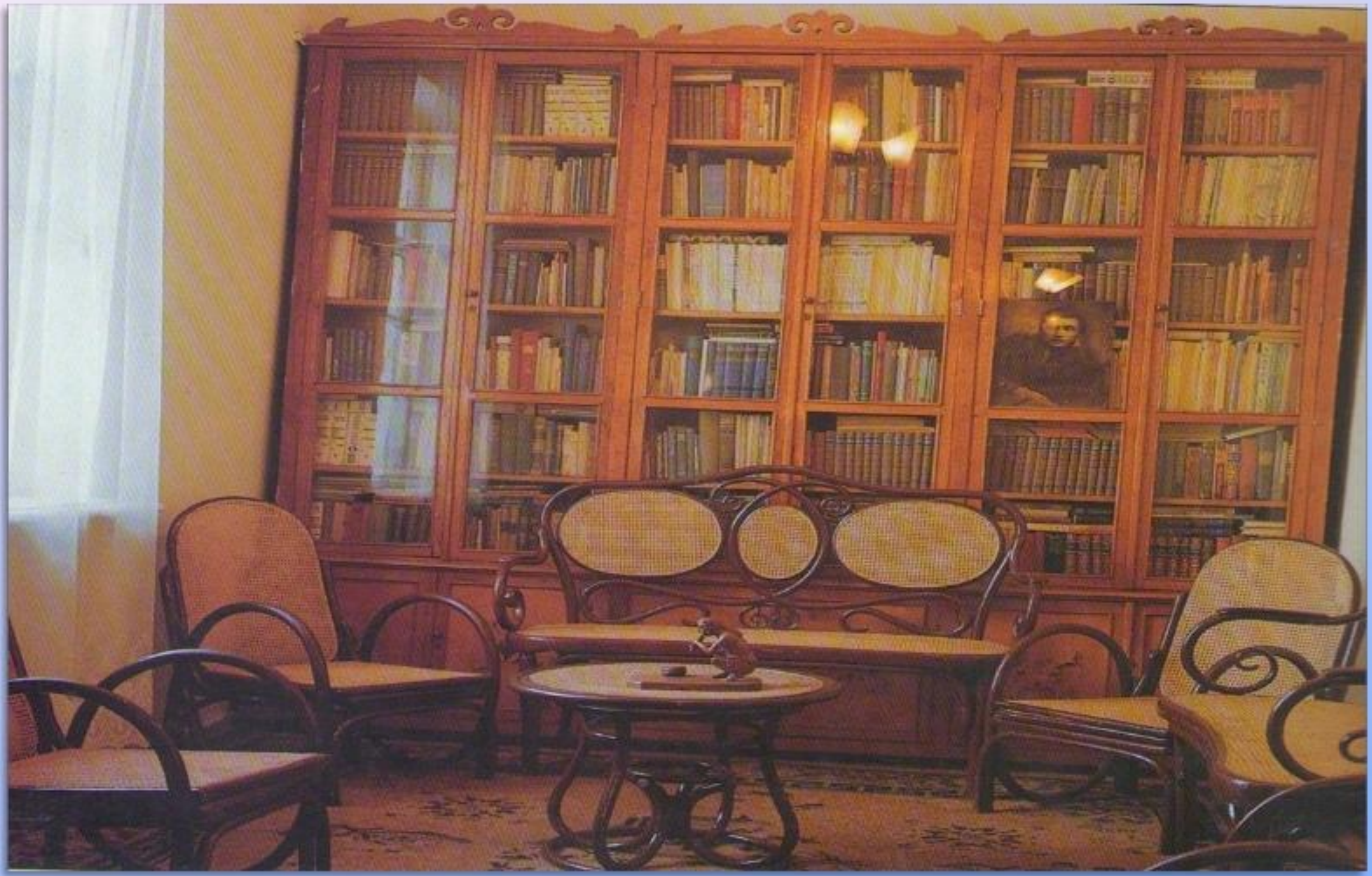

Жазушының Алматыдағы мұражайы

Мұхтар Әуезов – қазақ әдебиетінің өсіп өркендеуіне, оның әлемдік даңқ биігіне көтерілуіне өлшеусіз үлес қосқан суреткер, қазақ халқының мақтаныш етер санаткері.

Мұхтар Омарханұлы Әуезов есімі мен еңбегі жаңарған адамзат өмірімен бірге жасайды.

Назарларыңызға рахмет!!!